

Innviðaráðuneyti

Sent í samráðsgátt

Reykjavík, 7. október 2026

Umsögn um drög að frumvarpi til laga um breytingu á lögum um öryggi net- og upplýsingakerfa mikilvægra innviða, nr. 78/2019 (mál nr. S-181/2026)

Stutt niðurstaða og meginatriði

Tekið er undir sjónarmið Viðskiptaráðs Íslands um að gæta þurfi að fjármögnun og afkastagetu Fjarskiptastofu áður en henni eru falin víðtæk eftirlitsverkefni með öllum mikilvægum innviðum. Það skýtur skökku við að leggja þessi auknu verkefni á stofnunina í kjölfar þess að netöryggissveitin (CERT-IS) var færð frá henni til utanríkisráðuneytisins. Slíkur aðskilnaður á milli eftirlitsstjórnvalds og CSIRT-teymis krefst skýrs lagaramma um upplýsingaflæði, líkt og gert hefur verið á öðrum Norðurlöndum. Þá skortir á að lagt sé fram ítarlegt fjárhagsmat sem sýnir með tölulegum hætti hvernig fjármagna á raunverulegt netöryggiseftirlit, svo sem vettvangsúttektir, án þess að það hafi neikvæð áhrif á önnur lögbundin verkefni stofnunarinnar.

Aukin verkefni Fjarskiptastofu og þörf á raunhæfu fjárhagsmati

Í samráðsmáli þessu kemur fram að ekki sé gert ráð fyrir útgjaldaaukningu ríkisins vegna tilfærslu eftirlitsverkefna. Sú staðhæfing stenst illa nánari skoðun. Í NIS2-tilskipuninni (ESB 2022/2555) er lögð rík áhersla á virkt eftirlit, þar með talið vettvangsúttektir (e. on-site inspections) og tæknilegar öryggisprófanir. Slíkt eftirlit er bæði mannaflsfrekt og krefst dýrrar sérfræðiþekkingar sem er af allt öðrum og tæknilegri toga en hið hefðbundna markaðseftirlit sem Fjarskiptastofa sinnir.

Þegar upphafleg lög um netöryggi voru sett, sbr. stjórnarfrumvarp (þskj. 557, 416. mál, 149. þing 2018–2019), var kostnaður við innleiðingu metinn á ríflega 2,7 milljarða króna á fjórum árum. Að halda því fram nú að yfirgripsmikið eftirlit með heilbrigðis-, flutninga- og orkugeiranum verði tekið yfir af Fjarskiptastofu án kostnaðarauka er óraunhæft. Samkvæmt 21. gr. laga nr. 75/2021 um Fjarskiptastofu er rekstur stofnunarinnar fjármagnaður með 0,38% rekstrargjaldi á fjarskiptafyrirtæki. Það gjald á lögum samkvæmt að standa straum af fjarskiptaeftirliti, en ekki netöryggiseftirliti með öðrum og ótengdum innviðum. Eins og Viðskiptaráð bendir á í framlögðum gögnum glímur Fjarskiptastofa þegar við tafir á lögbundnum verkefnum sínum, svo sem markaðsgreiningum. Augljóst er að ekki er forsvaranlegt að fjarskiptafyrirtækin ein fjármagni eftirlit með óskyldri starfsemi.

Aðskilnaður eftirlits og CSIRT-teymis (CERT-IS)

Nýlega var starfræksla netöryggissveitarinnar CERT-IS færð frá Fjarskiptastofu til utanríkisráðuneytisins og heyrir nú undir varnarmálalög.

Varað hefur verið við þeirri hættu að upplýsingaflæði tefjist þegar faglega viðbragðsteymið starfar í lokuðu varnarmálaumhverfi en hið borgaralega eftirlit er hjá annarri sjálfstæðri stofnun. Það skýtur því skökku við að leggja á Fjarskiptastofu aukið eftirlitshlutverk á netöryggissviði án þess að hún njóti lengur daglegrar samlegðar við þann tæknilega kjarna sem CERT-IS er. Hér á landi á því að stórauka eftirlitsverkefni á Fjarskiptastofu án þess að lagaumgjörð um upplýsingamiðlun til og frá hinni nýfluttu netöryggissveit sé nægilega skýr. Án formfestu er mikil hætta á að

Fjarskiptastofa sitji uppi með lagalega ábyrgð á eftirliti en skorti þær tæknilegu upplýsingar frá CSIRT-teyminu sem nauðsynlegar eru til að sinna eftirlitinu.

Heildstæð sýn á eftirlit og fjármögnun þess

Að lokum skal ítrekað mikilvægi þess, sem Viðskiptaráð hefur áður bent á, að litið sé heildstætt á uppbyggingu eftirlitsstofnana. Boðað hefur verið frumvarp um sameiningu stofnana á sviði viðskipta-, samkeppnis- og neytendamála. Ef Fjarskiptastofa á að taka við netöryggiseftirliti af þremur öðrum stofnunum verður það að vera hluti af markvissri sameiningu stjórnsýslu þar sem skýrt er hvernig fjármögnun fylgir verkefnum, en ekki flutningur á vanfjármögnuðu regluverki sem draga mun enn frekar úr gæðum á öðrum lögbundnum sviðum stofnunarinnar. Í því sambandi skal áréttað að ekki er forsvaranlegt að fjarskiptafyrirtæki beri ein kostnað af eftirliti með óskyldri starfsemi.

Virðingarfyllst,

f.h. Sýnar hf.

Páll Ásgrímsson, lögmaður